

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงสีข้าวอินทรีย์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เรื่อง ต้นทุนโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการโรงสีในห่วงโซ่อุปทานข้าวอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่
และจังหวัดลำพูน

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ.....นามสกุล.....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์.....
ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....
ชื่อร้านหรือบริษัท.....
วัน/ เดือน/ ปี ที่สัมภาษณ์.....
ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

แบบสอบถามและสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ประกอบการโรงสีข้าวอินทรีย์

ส่วนที่ 2 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับองค์กรและสภาพการค้าข้าว

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานและต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่อง หน้าคำตอบที่ท่านเลือกและกรุณาให้รายละเอียดเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ประกอบการโรงสีข้าวอินทรีย์และขายส่งข้าวอินทรีย์

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุปี ต่ำกว่า 20 20 – 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี 51 – 60 ปี
3. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา
ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4. สถานภาพสมรส โสด สมรส หย่าร้าง หม้าย
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมทั้งตัวผู้สัมภาษณ์) คน ชาย คน หญิง คน
6. รายได้จากการทำธุรกิจโรงสีข้าวอินทรีย์ข้าวอินทรีย์เฉลี่ย / เดือนบาท
 15,000 – 30,000 บาท 30,001 – 60,000 บาท มากกว่า 500000 บาทขึ้นไป
- 60,001 – 100,000 บาท 100,001 – 500,000 บาท
- 6.1 รายได้อื่นๆ (จากทำธุรกิจโรงสีข้าว เช่น ขายแกลบ รำข้าว เป็นต้น)..... บาท/เดือน/ปี
 ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,000 – 20,000 บาท 20,001 – 40,000 บาท
 40,001 – 60,000 บาท 100,001 บาทขึ้นไป
- 6.2 รายได้อื่นๆ โปรครระบุบาท/เดือน/ปี

ส่วนที่ 2 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับองค์กร

2.1. ลักษณะการประกอบกิจการของผู้ค้าข้าวอินทรีย์หรือข้าวเก่า

- เจ้าของคนเดียว บริษัทจำกัด
 ห้างหุ้นส่วน อื่นๆ.....

2.2 ประเภทธุรกิจแบบใด

- แปรรูปสินค้าโรงสีข้าวอินทรีย์ แปรรูปข้าวอินทรีย์และข้าวทั่วไป
 ค้าส่ง
 ค้าปลีกและค้าส่ง

2.3 ลักษณะของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ทำการค้าข้าว

- กลุ่มสมาคมต่างๆผู้บริโภคข้าว ลูกค้าทั่วไป
 ลูกค้าประจำ อื่นๆ.....
 บริษัทส่งออก

2.4) กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ

.....

2.5) กลุ่มเป้าหมายรอง คือ

.....

2.6) สัดส่วนการจัดจำหน่ายในกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ

.....

2.7) สถานที่จัดจำหน่ายสินค้าข้าวอินทรีย์สำเร็จรูปมีจำนวนกี่แห่ง..... ที่ใดบ้าง

.....

.....

2.8) ภายในจังหวัดครอบคลุมกี่.....อำเภอ อะไรบ้าง

.....

.....

2.9) ภายนอกจังหวัดและอื่นๆ

.....

.....

3. ตราสินค้าที่เป็นของทางร้าน มี ไม่มี

3.1) ความหมายของตราสินค้า

.....

.....

4. ตรารับรองคุณภาพสินค้าหรือตรารับรองอาหารปลอดภัย มี ไม่มี

4.1) เหตุผลที่สนใจในการทำธุรกิจนี้คือ

.....

.....

5. ด้านการดำเนินงานและบุคลากรของโรงสีข้าว

5.1 องค์กรท่านแบ่งออกเป็นกี่ส่วนงาน.....ส่วน อะไรบ้าง

.....

.....

5.2 จำนวนพนักงานรายวัน.....คน ค่าจ้าง..... บาท/คน/วัน

5.3 จำนวนพนักงานประจำ.....คน ค่าจ้าง..... บาท/คน/เดือน

5.4 แรงงานจ้างเหมา.....บาท / ครั้ง

5.4.1) ความถี่ในการจัดจ้างเหมาจำนวนกี่ครั้ง.....ครั้ง / เดือน

5.5 ระยะเวลาและช่วงเดือนที่ทำการจ้างเหมา ได้แก่

.....

5.6 เกณฑ์ในการจ่ายค่าตอบแทนการจ่ายค่าจ้างเหมา.....

.....

6.เงินลงทุน

6.1 เงินทุนเริ่มต้นโปรดระบุ.....บาท

เงินลงทุนหมุนเวียนรวมทั้งหมดในแต่ละปี.....บาท

เงินหมุนเวียนสูงสุด.....บาทช่วงเดือน.....

เงินหมุนเวียนต่ำสุด.....บาทช่วงเดือน.....

7.การจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบ

ความสามารถในการรับซื้อผลผลิต.....ตัน/เดือน

7.1) ช่วงเวลาในการรับซื้อผลผลิตในเดือน.....คิดเป็นระยะเวลา.....วัน / เดือน

7.2) ปริมาณที่ท่านรับซื้อโดยเฉลี่ยต่อวัน.....ตัน/ วัน

7.3) เดือนที่ทำการรับซื้อสูงสุด.....โดยเฉลี่ย.....ตัน/เดือน

7.4) เดือนที่ทำการรับซื้อต่ำสุด.....โดยเฉลี่ย.....ตัน/เดือน

8.. ลักษณะการลงทุน

100% โดยคนไทย 100% โดยชาวต่างชาติ ร่วมทุนระหว่างไทย
และต่างชาติ

เงินลงทุนเริ่มต้น

.....

เงินลงทุนหมุนเวียนต่อเดือน

.....

9. ระยะเวลาในการดำเนินงาน.....ปี

1-5 ปี 6-10 ปี เกินกว่า 10 ปี

10 ขนาดพื้นที่ตั้งของโรงสีข้าวของผู้ประกอบการ

- 2.3 จำนวนสาขาโรงสีข้าวในเครือข่าย..... แห่ง
 ที่อยู่.....
- 2.1) โกดังสินค้ำมีจำนวน..... แห่ง ขนาดความจุของ โกดังสินค้ำ.....
- 1.3) จำนวนไซโลเก็บสินค้ำ.....
- 1.4) พื้นที่ในการรับซื้อผลผลิตครอบคลุม..... จังหวัด ดังนี้

11.กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ใช้ประกอบกิจการโรงสี

- (1) เช่าที่ปลูก จำนวน.....ไร่.....งาน ค่าเช่า..... บาท/ไร่ รวมเป็นเงิน.....บาท
 ระยะเวลาที่เช่า.....เดือน ร้อยละของพื้นที่การใช้งาน.....
- (2) เป็นเจ้าของ จำนวน..... ไร่.....งาน ภาษีที่ดินประจำปีไร่ละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท
 ขนาดพื้นที่ของสถานประกอบการขนาดพื้นที่โดยรวม..... ไร่งาน
 แบ่งออกเป็น.....ส่วนได้แก่

รายการ	กรรมสิทธิ์ ที่ดิน	ขนาด พื้นที่ (ตาราง เมตร)	ค่าเช่า	รวมเป็น เงิน (บาท)	ระยะเวลาที่ เช่า (เดือน)	ร้อยละการใช้ งาน
พื้นที่ลานตาก						
พื้นที่โรงสี						
พื้นที่โรงเก็บสินค้ำ และ โกดังสินค้ำ						

11. หลักและเหตุผลในการเลือกทำเลที่ตั้งของโรงสีข้าว

.....

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมหลัก

1. Inbound logistic

1. ร้านหรือบริษัทของท่านรับซื้อข้าวสารหรือผลิตภัณฑ์จากข้าวอินทรีย์ เพื่อใช้ในการค้าจากแหล่งใด

กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

.....

.....

กลุ่มเกษตรกรนอกพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

.....

.....

กลุ่มสมาชิกสหกรณ์ โรงสีสหกรณ์หรือโรงสีชุมชน

.....

.....

กลุ่มพ่อค้าคนกลางในพื้นที่และอื่นๆ

.....

.....

1.1 ระยะทางพื้นที่รับซื้อผลิตครอบคลุมระยะทาง.....กิโลเมตร

1.2 ครอบคลุมกี่จังหวัด.....ได้แก่จังหวัด

1.....

2.....

3.....

2. การติดต่อสื่อสารและการจัดหา

2.1)ระยะเวลาในการติดต่อในแต่ละครั้ง..... (วัน/ชั่วโมง)

2.2)ความถี่ในการติดต่อ.....(ครั้ง/วัน) หรือ(ครั้ง/เดือน)

2.3)ระยะเวลาในการจัดหา

.....

2.4)วิธีการติดต่อ

.....

2.5)ผู้รับผิดชอบคือใคร

.....

2.6)ตำแหน่งหน้าที่

.....

2.8)จำนวนบุคลากรที่ใช้ในแต่ละครั้งจำนวน.....คน

2.9)ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางติดต่อคือ

.....

2.10) ระยะทางในการเดินทางโดยเฉลี่ย.....

ระยะทางที่ใกล้ที่สุด.....กิโลเมตร สถานที่.....

2.11) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางในแต่ละครั้ง.....(บาท/ครั้ง)หรือ(บาท/กิโลเมตร).

3.กิจกรรม การจัดซื้อผลผลิตข้าวเปลือก

3.1) ขั้นตอนในการจัดซื้อ

.....

.....

3.2) ปริมาณในการจัดซื้อแต่ละครั้ง.....ตัน/ครั้ง

3.3) ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อครั้ง.....

3.4) วิธีการจ่ายและชำระเงิน

ชำระเงินสด

ชำระเงินผ่อน

ชำระเงินผ่านธุรกรรมทางธนาคาร.....

3.5) เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานในแต่ละครั้ง.....

3.6) ผู้รับผิดชอบในกระบวนการจัดซื้อ

.....

4. กิจกรรมการขนส่งข้าวจากผู้ผลิตหรือผู้รวบรวมมายังโรงสีข้าว

4.1) การขนส่งข้าวจากที่รับซื้อมายังร้านค้า หรือคลังสินค้าระยะทาง.....กิโลเมตร
ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง.....บาท

- 4.2) วิธีการและขั้นตอนขนส่งสินค้า ผู้รับซื้อผลผลิตขนส่งเอง ผู้ขายผลผลิตขนส่งเอง
 จ้างตัวแทนกลางหรือพ่อค้าคนกลางในการขนส่ง
 อื่นๆ.....

4.3) ปัญหาและการจัดการในการขนส่ง

.....

.....

4.4) ชนิดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ที่โรงสีหรือบริษัทของท่านมีปริมาณการรับซื้อข้าวเปลือก

ชนิดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ที่รับซื้อ	ราคารับซื้อ(บาท/กก)	ปริมาณในการรับซื้อต่อเดือน	สัดส่วนในการซื้อโดยรวมในปีการผลิต
1.ข้าวพันธุ์หอมมะลิแดง			
2.ข้าวพันธุ์ กข 6			
3.ข้าวพันธุ์สันป่าตอง			
4.			
5.			

- 4.5) เดือนที่มีปริมาณการรับซื้อสูงสุดช่วงเดือน.....
ปริมาณผลผลิตที่รับซื้อโดยเฉลี่ย.....ตัน
เดือนที่มีปริมาณการรับซื้อต่ำที่สุดคือช่วงเดือน.....
ปริมาณผลผลิตที่รับซื้อต่ำที่สุดโดยเฉลี่ย.....ตัน

5. กิจกรรมการตรวจรับสินค้า

ท่านมีการตรวจประเมินคุณภาพของข้าวหรือไม่
 มี ไม่มี

5.1) หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพของข้าว

- (1) แบ่งตามเปอร์เซ็นต์ความชื้น ร้อยละเท่าไร.....
 (2) แบ่งตามสิ่งเจือปน

(3) แบ่งตามคุณภาพชนิดพันธุ์ข้าว

วิธีการประเมินคุณภาพของข้าว

การแบ่งเกรดคุณภาพของข้าวแบ่งออกเป็น.....ชนิด คือ

กระบวนการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของข้าว

5.2) โรงสีของท่านมีการลดความชื้นในข้าวที่ไม่ได้มาตรฐานหรือไม่

- มี
 ไม่มี

มีวิธีการลดความชื้นอย่างไรบ้าง

การตากข้าว เพื่อลดความชื้น.....วัน ให้เหลือเปอร์เซ็นต์ความชื้นเท่ากับ
ชนิดของภาชนะบรรจุข้าว

(1) แบบใส่กระสอบ จำนวน.....กระสอบ บรรจุกระสอบละ.....กิโลกรัม/
กระสอบ

(2) แบบเทกองในโกดัง.....

(3) อื่นๆ.....

5.3) ผลผลิตข้าวเปลือกที่ไม่ได้คุณภาพ มีการดำเนินการอย่างไร

- (1) ต่งคืนเกษตรกร (2) ลดราคาผลผลิต (3) ให้เกษตรกรควบคุมคุณภาพเอง
 (4) อื่นๆ

5.4) ระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจรับสินค้า.....นาที

5.5) จำนวนบุคลากรที่ใช้ในกิจกรรมการตรวจรับสินค้า.....คน/ครั้ง

5.6) ระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบและตรวจรับสินค้าข้าวเปลือก.....

5.7) ความสามารถในการชั่งน้ำหนักสูงสุด.....ตันต่อครั้ง

5.8) ทรัพยากรเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจรับสินค้า

รายการ	จำนวน หน่วย	ราคา/ หน่วย (บาท)	ชื่อเมื่อ ปี พ.ศ.	อายุ การ ใช้งาน	จำนวน ครั้งที่ ซ่อม/ปี	ค่า ซ่อมแซม ต่อครั้ง	ค่า ซ่อมแซม ต่อปี (บาท)	อัตราการใช้ งาน (%)
(1) หลาวข้าว								
(2) เครื่องชั่งน้ำหนัก ลูกตุ้ม								
(3) เครื่องชั่งน้ำหนัก ดิจิตอล								
(4) เครื่องกะเทาะ เปลือกข้าว								
(5) เครื่องตรวจสอบ ความชื้นข้าว								
(6) กระด้งและถังตวง ข้าว								
(7)								

6 กิจกรรมการเคลื่อนย้ายข้าวเปลือกก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิต

6.1) ยานพาหนะที่ใช้ในการเคลื่อนย้าย.....

ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง.....บาท.(ในกระบวนการเคลื่อนย้าย)

6.2) จำนวนบุคคลกรในการเคลื่อนย้ายแต่ละครั้ง.....คน

6.3) ระยะเวลาที่ใช้ในการย้ายข้าวเปลือกต่อตัน หรือต่อครั้ง.....

7 กิจกรรม การเก็บรักษาสินค้า(ข้าวเปลือกก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิต)

มี

ไม่มี

7.1) วิธีการเก็บรักษา(สินค้าข้าวเปลือก)

ปัญหาและการจัดการกับปัญหา

7.4) องค์กรของท่านสามารถควบคุมขั้นตอนใดในกระบวนการรับซื้อจนถึงการเก็บรักษาได้

- การรับวัตถุดิบจากแหล่งและปริมาณการรับซื้อ
- การขนย้าย
- คุณภาพของวัตถุดิบ
- การเก็บวัตถุดิบในคลังสินค้า
- อื่นๆ

ไม่สามารถควบคุมได้

8. ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการขนส่งสินค้าและการตรวจรับ
- ปัญหาอื่น ๆ

2. Operation

1. ธุรกิจร้านและบริษัทของท่านมีการวางแผนธุรกิจหรือไม่

- มี ไม่มี

2. การวางแผนดังกล่าวเป็นแผนระยะใด

- แผนระยะสั้น (1-3 ปี) แผนระยะปานกลาง (3-5 ปี)
- แผนระยะยาว (ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป) อื่นๆ โปรดระบุ

3. ท่านปฏิบัติในเรื่องใดบ้างในการวางแผนงาน

- กำหนดเป้าหมาย/ นโยบายของกิจการในอนาคต
- การติดตามผลการปฏิบัติงาน
- กำหนดรายละเอียดและลำดับการปฏิบัติงาน
- กำหนดการวางแผนการขายและกลยุทธ์ในการขาย
- การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ผู้มีหน้าที่กำหนดแผนงานในธุรกิจค้าข้าวของท่าน คือ

- เจ้าของโรงสี (ผู้บริหาร) เพียงผู้เดียว
- ผู้บริหารและพนักงาน ร่วมกันกำหนดแผนงาน
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ธุรกิจค้าข้าวของท่าน มีการทบทวน ปรับปรุงแผนงานต่างๆ อย่างไร

- ไม่มี
- มีการทบทวนปรับปรุงทุกๆ
- 1 อาทิตย์ 1 เดือน อื่นๆ โปรดระบุ
- 6 เดือน 1 ปี

8. กิจกรรมการสีข้าวและการผลิต

8.1) ขั้นตอนและกระบวนการในการสีข้าวอินทรีย์ อย่างไร

ความสามารถในการสีข้าวต่อวัน..... กิโลกรัม/วัน อัตราการใช้งาน..... ชั่วโมงต่อวัน

กำลังการผลิตของเครื่องสีข้าว..... กิโลกรัม/วัน ปริมาณที่สีได้..... กิโลกรัม/วัน

ระยะเวลาในการเปิดเครื่องสีข้าวโดยเฉลี่ย..... ชั่วโมง/วัน แรงงานที่ใช้..... คน/วัน

ความถี่ในการสีข้าว..... จำนวนครั้ง/สัปดาห์(ต่อเดือน.....)

โรงสีของท่าน มีต้นทุนการสีข้าวต่อกิโลกรัม โดยเฉลี่ยเป็นเงิน..... บาท

ปริมาณการสีข้าวโดยเฉลี่ย ต่อเดือน..... ตัน

8.2) ข้อมูลเรื่องทรัพยากรที่ใช้และปัจจัยการผลิต(เครื่องมือและวัสดุที่ใช้ในกระบวนการผลิตของโรงสีข้าวอินทรีย์)

(21) รถเกี่ยชั้วลาน ตลก								
(22) รถโพลัคลิฟท์								
(23) แชนดัลิฟท์								

8.3) ข้อมูลเรื่องทรัพยากรที่ใช้และปัจจัยการผลิต(อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในสำนักงาน)

ชื่ออุปกรณ์	จำนวน หน่วย (เครื่อง)	ราคา/ หน่วย (บาท)	อายุ การใช้ งาน	จำนวน ครั้งที่ ซ่อม	ค่า ซ่อมแซม ต่อครั้ง	ค่า ซ่อมแซม ต่อปี (บาท)	ระยะเวลา ในการใช้ งานต่อ ครั้ง (ชั่วโมง)	อัตรา การใช้ งาน (%)
1.เครื่อง คอมพิวเตอร์								
2.เครื่องPrinter								
3.เครื่องถ่าย เอกสาร								
4.ค่าวัสดุ เอกสารใน แต่ละเดือน								
5.								
6.								

8.4) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโรงสีข้าว

ค่าใช้จ่ายรวมต่อเดือนในด้านวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้.....บาทต่อเดือน

ค่าบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ในสำนักงาน.....บาทต่อเดือน

ค่าโทรศัพท์ต่อเดือนโดยเฉลี่ย.....บาทต่อเดือน

ค่าไฟฟ้า.....บาทต่อเดือน

ค่าเช่าโกดังสินค้า.....บาทต่อเดือน
 องค์กรของท่านมีการตรวจสอบและซ่อมแซมอุปกรณ์หรือไม่.....
 จำนวนครั้งในการซ่อมบำรุง.....ครั้งต่อปี
 ค่าซ่อมบำรุงโรงสีข้าว.....บาทต่อครั้ง

9. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมในการแปรรูปและการผลิตของโรงสีข้าว ดังนี้
 หมายเหตุ(โปรดระบุ ทรัพยากรที่ใช้ในกิจกรรมนั้นๆ ให้ชัดเจน เช่น บุคคล พื้นที่ เครื่องมือ วัสดุที่ใช้
 และเวลาที่ใช้)

กิจกรรม/ ทรัพยากร	จำนวน ครั้ง/ หน่วย	จำนวน พื้นที่ ที่ใช้	ราคา ต่อ หน่วย (บาท)	รวม (บาท)	เวลาที่ใช้ ในแต่ละ ครั้ง (ชั่วโมง)	เวลา รวม	ระยะทาง
1.กิจกรรมการติดต่อ กับ Supplier แรงงาน.....คน วัสดุที่เกี่ยวข้อง..... เครื่องมือที่ใช้..... ค่าไฟ..... ค่าน้ำมัน..... ค่าโทรศัพท์ต่อครั้ง..... ค่าใช้จ่ายอื่นๆ.....							
2. กิจกรรมการจัดการ แรงงานคน..... ค่าพาหนะที่ใช้..... ค่า.....							
3. กิจกรรมการจัดซื้อ แรงงาน.....คน							

.....							
4. กิจกรรมการขนส่ง ขาเข้า							
5. กิจกรรมการรับและ การเก็บ รักษา							
6. กิจกรรมการจัดการ วัตถุดิบคลังสินค้า							
7. กิจกรรมการ ประมวลคำสั่งซื้อ							
8. กิจกรรมการ เคลื่อนย้ายภายใน							
9. กิจกรรมการแปรรูป และการบรรจุหีบห่อ							

กิจกรรม/ ทรัพยากร	จำนวน ครั้ง/ หน่วย	จำนวน พื้นที่ ที่ใช้	ราคา ต่อ หน่วย (บาท)	รวม (บาท)	เวลาที่ใช้ ในแต่ละ ครั้ง (ชั่วโมง)	เวลา รวม	ระยะทาง
10. กิจกรรมการ เคลื่อนย้ายวัสดุและ การจัดเก็บสินค้า สำเร็จรูป							
11. กิจกรรมการ กระจายสินค้าและการ ขนส่ง							
12. กิจกรรมบริการ ลูกค้า							
13. กิจกรรมส่งคืน สินค้าและรีไซเคิล							
14. กิจกรรมการติดต่อ ลูกค้าและรับคำสั่งซื้อ							

ผลผลิตที่ได้จากกระบวนการผลิตข้าว จำนวน 1 ตัน คิดเป็น

- 1 ข้าวสาร 100 % จำนวนกิโลกรัม / การผลิตข้าวจำนวน 1 ตัน
2. ข้าวหักและสิ่งเจือปน จำนวนกิโลกรัม / การผลิตข้าวจำนวน 1 ตัน

3. แกลบและรำ จำนวน กิโลกรัม / การผลิตข้าวจำนวน 1 ตัน
 4. อื่น ๆ จำนวน กิโลกรัม / การผลิตข้าวจำนวน 1 ตัน

3. Outbound logistic

3.1 การจัดจำหน่ายข้าวของโรงสีข้าว

- คำถามพื้นฐานเพื่อเก็บข้อมูล

1. สัดส่วนการจำหน่ายข้าวท่านเป็นอย่างไร

- จำหน่ายในประเทศทั้งหมด ส่งออกตลาดต่างประเทศทั้งหมด
 จำหน่ายในประเทศมากกว่าการส่งออก
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ตลาดผู้รับซื้อสินค้าภายในประเทศที่ท่านนำข้าวไปจำหน่าย ได้แก่

- ซุปเปอร์มาเก็ตในห้างสรรพสินค้า
 ซุปเปอร์เซ็นเตอร์ เช่น โลตัส คาร์ฟูร์ ฯลฯ
 ร้านค้าทั่วไป
 ตลาดนัด...../ตลาดสด.....
 ลูกค้าทั่วไป
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. รูปแบบการขนส่งไปยังลูกค้า

3.1) พาหนะในการขนส่ง ตัวเอง..... ตัวแทนบริษัทขนส่ง.....

ผู้รับซื้อขนส่งเอง.....

3.2) ประเภทของพาหนะในการขนส่ง

- รถกระบะ 4 ล้อ.....คัน.. ขนาดบรรทุกเต็มความจุตัน/เที่ยว
 รถบรรทุก 6 ล้อ.....คัน.. ขนาดบรรทุกเต็มความจุ.....ตัน/เที่ยว
 รถบรรทุก 10 ล้อ.....คัน.. ขนาดบรรทุกเต็มความจุ.....ตัน/เที่ยว
 รถบรรทุก 10พ่วง ล้อ.....คัน..ขนาดบรรทุกเต็มความจุ.....ตัน/เที่ยว
 อื่นๆ.....

3.3) ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

ความถี่(จำนวนครั้ง)ในการส่งมอบ(ด้วยตนเอง).....ครั้ง/สัปดาห์

ความถี่(จำนวนครั้ง)ในการส่งมอบ(ด้วยการจ้าง).....ครั้ง/เดือน

- ปริมาณในการส่งแต่ละ(ที่ทำการจัดส่งให้โดยผู้ประกอบการเอง).....กิโลกรัม
- อัตราการคิดค่าขนส่งต่อเที่ยว.....บาท/กิโลเมตร
- ระยะเวลาในการขนส่งและจัดส่ง.....ชั่วโมง/ครั้ง.
- จำนวนบุคคลกรที่ใช้ในการจัดส่งแต่ละครั้ง.....คน
- อัตราค่าจ้างบุคคลกรในการจัดการด้านการขนส่ง
1. แบ่งเป็นแรงงานประจำ จำนวน.....คน อัตราค่าจ้าง..... บาท/เดือน
 2. แบ่งเป็นแรงงานประจำ จำนวน.....คน อัตราค่าจ้าง.....บาท/เดือน
- ความสามารถในการขนย้ายของแรงงานในการขนข้าวสาร จำนวน 1 ตันใช้เวลา.....ชั่วโมง.
- สถานที่จัดส่งต้นทาง.....ปลายทาง.....
- บริษัทที่รับหน้าที่ในการขนส่งสินค้าคือ.....
- 3.1 ระยะทางที่ไกลที่สุดในการส่งมอบสินค้า.....กิโลเมตร
ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ย.....นาที่ หรือ ชั่วโมง / เที่ยว
 - 3.2 ระยะทางที่ไกลที่สุดในการส่งมอบสินค้า.....กิโลเมตร
ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ย.....นาที่ หรือ ชั่วโมง / เที่ยว
 - 3.3. เหตุเหตุ...(โปรดระบุชนิดยานพาหนะในการขนส่ง).....
 - 3.4. ท่านมีต้นทุนการขนส่งข้าวต่อกิโลกรัม โดยเฉลี่ยเป็นเงิน.....บาท/กิโลกรัม
ความถี่ในการขนส่งสินค้าไปยังปลายทาง.....(ครั้ง / เดือน)
อัตราค่าจ้างต่อครั้ง.....(บาท /กิโลเมตร).หรือ.(บาท/ตัน).
ปริมาณของสินค้าที่ขนส่งเฉลี่ยในแต่ละวัน/เดือน.....(ตัน/ ครั้ง/เดือน)

กิจกรรมการบริหารสินค้าคงคลัง

1. การบริหารสินค้าคงคลังก่อนจัดส่ง ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

2. การเก็บรักษาสินค้า

- ขั้นตอนและกระบวนการมาตรฐานในจัดเก็บสินค้าก่อนการจัดส่ง (มี/ไม่มี) อย่างไร

.....
.....

-ขนาดของคลังสินค้าจำนวนแห่ง

-ปริมาณความจุและความสามารถในการจัดเก็บ (ข่าวสาร
สำเร็จรูป).....

..... - การใช้พื้นที่ของคลังสินค้าของร้านในการจัดเก็บ จาก 100 ส่วนคิดเป็นที่
ส่วน.....

- เวลาที่ใช้ในการเก็บรักษาสินค้าต่อครั้ง.....วัน.

- ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา.....บาท/เดือน

- ค่าเช่าพื้นที่ในการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง.....บาท/เดือน

- ระยะเวลาในการเก็บรักษาสินค้าก่อนส่งมอบ.....ชมหรือวัน

3. องค์กรมีการควบคุมคุณภาพของสินค้า จนกระทั่งสินค้าถึงมือลูกค้าหรือไม่

มี

วิธีการควบคุมสินค้า คืออะไร

.....

ไม่มี

4. องค์กรมีกรณีของสินค้าที่ถูกส่งคืนจากลูกค้าหรือไม่

มี ไม่มี

5. ปัญหาในการจัดเก็บสินค้าก่อนการจำหน่าย

.....
.....

6. ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการขนส่ง

.....
.....

7. ปัญหาอื่น ๆ

.....

8. กิจกรรมการส่งสินค้ากลับคืน (ถ้ามี)

สาเหตุของสินค้าที่รับคืนและจัดเปลี่ยนสินค้าทดแทนคือ.....

8.1 ผู้รับผิดชอบในการจัดการส่งคืนสินค้า

กลับ.....

8.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน.....บาทต่อกิโลเมตร

8.3 ระยะเวลาในการส่งคืน(ไป-กลับ).....ชั่วโมง

8.4 วิธีการและขั้นตอนการจัดส่งคืนสินค้า

.....

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งคืนสินค้า

.....

4. Marketing & sale

1. ท่านใช้วิธีการใดในการตั้งราคาข้าวอินทรีย์

- ตั้งราคาเพื่อให้ได้รับกำไรตามเป้าหมาย
- ตั้งราคาตามต้นทุน
- ตั้งราคาตามผู้นำตลาด
- ตั้งราคาเพื่อเผชิญการแข่งขัน
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. ท่านใช้วิธีการใดบ้างในการส่งเสริมการตลาดข้าวอินทรีย์ภายในประเทศ

- โฆษณา (โดยใช้สื่อ.....)
- ขายตรงโดยใช้พนักงาน.....
- ส่งเสริมการขาย.....
- การประชาสัมพันธ์ การให้ข่าวเกี่ยวกับข้าวของโรงสี.....
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า

การติดต่อประสานงานกับลูกค้าปลายทาง(กรณีการขายส่ง)

- มีการตกลงซื้อขายล่วงหน้า ไม่มีการซื้อขายล่วงหน้า

ดำเนินการอย่างไร

.....
 4. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการตลาด

.....
 5. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของตัวแทนขาย

.....
 6. ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดที่เกี่ยวกับตัวสินค้า

.....
 7. ปัญหาและอุปสรรคด้านในการตั้งราคาสินค้า

.....
 8. ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ

Procurement

- คำถามพื้นฐาน

1. ช่วงเดือนใดที่มีการจัดจำหน่ายสินค้าได้มากที่สุด.....

2. จำนวนสินค้าที่ขายเฉลี่ยในแต่ละวัน.....

3. จำนวนลูกค้าที่เข้ามาซื้อสินค้าชาวอินทรีฯ โดยเฉลี่ย.....วัน/เดือน.

4. ประสบการณ์ของการจัดจำหน่ายชาวอินทรีฯและอาหารอินทรีฯ.....เดือน/ปี

5. ปริมาณและคุณภาพสินค้าของผู้ส่งมอบวัตถุดิบ จำนวนต่อเดือน

- วิธีการประเมินคุณภาพสินค้า (มี / ไม่มี) อย่างไร

.....
 6. ปริมาณสินค้าของผู้จัดส่งสินค้าถึงผู้รับสินค้า จำนวนกิโลกรัมต่อเดือน

- วิธีการประเมินคุณภาพสินค้า (มี / ไม่มี) อย่างไร

.....
 7. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินกิจการ (คุณภาพ

ปริมาณ ผู้ส่งมอบ ระเบียบการหรือกฎหมาย)

8. ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ

5. Service

1. การบริการหลังการขาย เช่น การให้ความรู้หรือช่วยเหลือลูกค้า ดำเนินการอย่างไร

2. ปัญหาและอุปสรรคที่พบหลังจากการขาย

3. ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ

กิจกรรมสนับสนุน

Firm Infrastructure

1. การบริหารงานด้านคุณภาพ ดำเนินการอย่างไร

2. การบริหารงานด้านการเงิน ดำเนินการอย่างไร

3. การบริหารงานทั่วไป ด้านอาคาร สถานที่ สาธารณูปโภคต่างๆ ดำเนินการอย่างไร

4. ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการบริหารงานทั่วไป

.....

 5. ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการบริหารงานด้านคุณภาพของสินค้า

.....

 6. ปัญหาและอุปสรรคที่พบด้านการลงทุนและการบริหารการเงิน

.....

 7. ปัญหาและอุปสรรคที่พบอันเกิดจากการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำ

.....

 8. ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ

Human Resource Management

1. การสรรหาและคัดเลือกคนงาน ดำเนินการอย่างไร

2. ร้านค้าและบริษัทของท่านมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถให้แก่พนักงาน/ ลูกจ้าง อย่างไร

มี โดย.....

ไม่มี

2.1) (ถ้ามี) พัฒนาและฝึกอบรมในเรื่องใดบ้าง.....

2.2) ความถี่ในการฝึกอบรม.....ครั้ง/ปี

2.3) ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง.....ชม/วัน

3. ร้านค้าของท่าน มีรูปแบบการจ่ายค่าจ้างเป็นแบบใด

รายชั่วโมง (.....บาท)

รายวัน (.....บาท)

รายเดือน (.....บาท) อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ร้านค้าและบริษัทของท่านใช้ปัจจัยใดกำหนดค่าจ้าง

ค่าครองชีพ ค่าจ้างขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด

จ่ายตามความสามารถของพนักงาน จ่ายตามความสามารถ

ของกิจการ

อัตราค่าจ้างของโรงสีที่ประกอบธุรกิจในลักษณะเดียวกัน

อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดสรรแรงงานและบุคลากรในองค์กร (ความรู้ ทักษะ ความเพียงพอของแรงงาน)

.....

6. ปัญหาและอุปสรรคด้านทักษะ การฝึกอบรมแรงงานและบุคลากร

.....

7. ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการบริหารค่าจ้างและสวัสดิการของพนักงาน

.....

8. ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ

.....

Technology Development

1. การใช้และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการจัดจำหน่ายและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย (เครื่องจักร อุปกรณ์) ดำเนินการอย่างไร

.....
.....

2. เทคโนโลยีสารสนเทศ ดำเนินการอย่างไร สามารถสนับสนุนหรือในการแข่งขันได้อย่างไร

.....
.....

3. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยี มี ไม่มี

.....
.....

4. ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ

.....
.....

ปัจจัยภายนอก

1. สิ่งแวดล้อม จากภาครัฐและเอกชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน

1.1) ทางการเงิน เช่น แหล่งเงินทุน ดำเนินการอย่างไร สามารถสนับสนุนหรือช่วยในการแข่งขันได้
อย่างไร

.....
.....

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เกี่ยวกับทางการเงิน เช่น แหล่งเงินทุน

.....
.....

1.2) ทุนกายภาพ เช่น โครงสร้างพื้นฐานของระบบ Logistic ปัจจุบันที่มีอยู่สามารถสนับสนุนหรือช่วยใน
การแข่งขันได้

อย่างไร.....
.....

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เกี่ยวกับกายภาพ เช่น โครงสร้างพื้นฐานของระบบ Logistic

.....
.....

2.1) ทุนสังคม เช่น ความร่วมมือ เครือข่าย ปัจจุบันที่มีอยู่สามารถสนับสนุนหรือช่วยในการแข่งขันได้อย่างไร.....

3.ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เกี่ยวกับทุนสังคม

3.1) ทุนมนุษย์ เช่น การวิจัยพัฒนา อบรม ปัจจุบันที่มีอยู่สามารถสนับสนุนหรือช่วยในการแข่งขันได้อย่างไร.....

4.ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เกี่ยวกับทุนมนุษย์

4.1 การสนับสนุนจากภาครัฐ อะไรบ้าง

4.2 การสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา

4.3 การสนับสนุนจากภาคเอกชน เช่น ชมรม วิชาชีพชุมชนต่างๆ

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานในด้าน โลจิสติกส์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในธุรกิจของท่าน

ภาคผนวก ข
สัดส่วนกิจกรรมและทรัพยากรที่ใช้ในกิจกรรมโลจิสติกส์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โรงสีข้าวอินทรีย์ขนาดกลางโรงที่ 1

ตารางที่ ข 1 ต้นทุนทรัพยากรบุคคลในงานด้าน โลจิสติกส์ของโรงสีข้าวขนาดกลางโรงที่ 1

กิจกรรม	ตำแหน่ง	จำนวน พนักงาน (คน)	เงินเดือน (บาท)	จำนวน ชั่วโมง การ ทำงาน (เดือน)	ต้นทุน เงินเดือน (บาท)	อัตราส่วน โลจิสติกส์ (%)	ต้นทุน โลจิสติกส์รวมต่อ เดือน
การจัดการ ปัจจัยการผลิต	เจ้าของ กิจการ	1	15,000	56	15,000	30	4,368
การขนส่ง	เจ้าของ กิจการ	1	15,000	16	1,250	8	2,250
	พนักงาน	2	6,000	32	1,000	17	
คลังสินค้า และการ จัดการ คลังสินค้า	เจ้าของ กิจการ	1	15,000	120	9,360	62.5	20,360
	พนักงาน	2	6,000	352	11,000	100	
การบริหาร จัดการ	พนักงาน ขาย	2	15,000	384	30,000	100	40,000
	พนักงาน ช่วยร้าน	1	10,000	192	10,000	100	
รวมต้นทุนโลจิสติกส์ทั้งสิ้น							66,978

ที่มา : ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงสีขนาดกลางโรงที่ 1, 2554

หมายเหตุ : ไม่นำค่าคอมมิชชั่นของพนักงานขายมาคำนวณรวม

- กำหนดให้ 1 เดือนมีเวลาทำงาน 24 วันและ พนักงานมีเวลาทำงานวันละ 8 ชั่วโมง รวมภายใน 1 เดือนพนักงานมีชั่วโมงการทำงานรวมทั้งสิ้น 192 ชั่วโมงต่อเดือน

2. ผู้จัดการร้านและเจ้าของกิจการ อัตราค่าจ้างเดือนละ 15000 บาท หรือคิดเป็นต่อชั่วโมงทำงานเท่ากับ 78.13 บาท/ชั่วโมง
3. พนักงานฝ่ายขายผู้ช่วยร้าน อัตราค่าจ้างเดือนละ 10000 บาท หรือคิดเป็นต่อชั่วโมงทำงานเท่ากับ 52.08 บาท/ชั่วโมง
4. พนักงานฝ่ายผลิต อัตราค่าจ้างเดือนละ 6,000 บาท หรือคิดเป็นต่อชั่วโมงทำงานเท่ากับ 31.25 บาท/ชั่วโมง

ตารางที่ ข 1.1 แสดงค่าใช้จ่ายด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ของโรงสีข้าวขนาดกลางโรงที่ 1

(หน่วย : บาท)

รายการเครื่องมือและอุปกรณ์	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	รวม	อายุการใช้งาน	มูลค่าซาก	ค่าเสื่อมต่อปี
1. โรงสีข้าวกำลังการผลิต 14 ตันต่อ 24 ชั่วโมง	1	650,000	650,000	15	65,000	39,000
2. รถกระบะในการขนส่ง	3	630,000	850,000	15	63,000	37,800
		120,000		15	12,000	7,200
		100,000		15	10,000	6,000
3. รถเข็นขนาดเล็ก	2	1,900	3,800	10	380	342
4. เครื่องเย็บกระสอบ	1	12,000	12,000	10	1,200	1,080
5. เครื่องชั่งขนาดเล็ก (500 กิโลกรัม)	1	6,000	6,000	10	600	540
6. เครื่องเป่าคัสตูญอากาศ	1	23,000	23,000	10	2300	2,070
7. เครื่องซีลถุง	1	15,000	15,000	10	1,500	1,350
8. กระดิ่ง ไม้หลาวข้าว และอุปกรณ์	2	1,500	3,000	5	300	540
รวม			1,562,800		156,280	95,922

- หมายเหตุ 1. มูลค่าซากของสินทรัพย์เครื่องจักรและอุปกรณ์ มีมูลค่า 10 % ของราคาซื้อ
 2. อายุการใช้งานของเครื่องจักรคิดอยู่ที่ 15 ปี ในการคำนวณค่าเสื่อมแบบเส้นตรง
 3. อายุการใช้งานของวัสดุและอุปกรณ์คงทน มีอายุการใช้งาน อยู่ที่ 5 ปีและ 10 ปี

ตารางที่ ข 1.3 แสดงค่าใช้จ่ายด้านวัสดุใช้งานและวัสดุสิ้นเปลืองของโรงสีข้าวขนาดกลางโรงที่ 1

รายการค่าใช้จ่าย	ต้นทุนต่อเดือน	ต้นทุนต่อปี	หมายเหตุ
ค่าถุงพลาสติกสำหรับบรรจุภัณฑ์	8,750	105,000	
ค่ากระสอบข้าวพลาสติกบรรจุขนาด 50 กิโลกรัม	4,084	49,008	
ค่ากระดาษเอกสารและอุปกรณ์เครื่องเขียน	3,000	36,000	
ค่าอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในสำนักงาน	na	na	
รวม	15,834	190,008	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2555

ตารางที่ ข 1.4 แสดงต้นทุนโลจิสติกส์ต่อกิจกรรมที่ทำการศึกษาของโรงสีข้าวขนาดกลางโรงที่ 1

กิจกรรม	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาทต่อตัน)	ร้อยละของ ต้นทุนโลจิสติกส์ ต่อต้นทุนรวม	ร้อยละของ ต้นทุนโลจิสติกส์ ต่อรายได้
1 กิจกรรมการบริหาร จัดการ	839,088	6,992.40	59	19.14
2.กิจกรรมการขนส่ง	430,000	3,583.33	30	9.81
3.กิจกรรมการจัดการ คลังสินค้าและสินค้าคงคลัง	111,342	927.85	8	2.54
4. .กิจกรรมการจัดการบัญชี การผลิต	45,480	379	3	1.04
รวม	1,425,910	11,882.58	100	32.53

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลการสำรวจ (2554)

หมายเหตุ: 1. รายได้จากการขายข้าวสารอินทรีย์เฉลี่ย 36.00 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็น 4,383,000 บาท/ข้าวสารอินทรีย์ 120 ตัน ในการจำหน่ายผลผลิตรวมและรายได้อื่นๆ (ราคาขาย 36 บาท/ข้าวสาร 1 ตัน)

2. ผลผลิตจากการแปรรูปข้าวสารอินทรีย์และส่วนที่ได้จากการสีข้าว ในปี 2553/2554 เท่ากับ 120 ตันข้าวสารอินทรีย์จากปริมาณการใช้ข้าวเปลือกเท่ากับ 150 ตันข้าวเปลือก

3. คำนวณจากต้นทุนค่าใช้จากรู้ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมโลจิสติกส์ในปีการผลิตข้าวสารอินทรีย์ในปี 2553/2554 เท่ากับ 1,425,910 บาท/ข้าวสารอินทรีย์ 120 ตัน (ต้นทุนโลจิสติกส์รวมคิดเป็น 12 บาท/กิโลกรัม)

โรงสีข้าวขนาดกลางโรงที่ 2

ตารางที่ ข 2 ต้นทุนทรัพยากรบุคคลในงานด้านโลจิสติกส์ของโรงสีข้าวขนาดกลางโรงที่ 2

(หน่วย : บาท)

กิจกรรม	ตำแหน่ง	จำนวน พนักงาน (คน)	เงินเดือน (บาท)	จำนวน ชั่วโมงการ ทำงาน (เดือน)	ต้นทุน เงินเดือน (บาท)	อัตรา ส่วนโลจิสติกส์ (%)	ต้นทุน โลจิสติกส์รวมต่อ เดือน
การจัดการ ปัจจัยการผลิต	เจ้าของ กิจการ	1	15,000	56	4,376	29.17	4,376
การขนส่ง	เจ้าของ กิจการ	1	15,000	12	938	6.25	938
คลังสินค้า และการ จัดการ คลังสินค้า	เจ้าของ กิจการ	1	15,000	64	5,001	33.34	8,541
	พนักงาน	1	3,540	48	3,540	100	
การบริหาร จัดการ	เจ้าของ กิจการ	1	15,000	60	4,688	31.25	11,888
	พนักงาน ผลิต	2	3,600	192	7,200	100	
รวมต้นทุนโลจิสติกส์ทั้งสิ้น							25,743

ที่มา : ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงสีขนาดกลางโรงที่ 2, 2554

หมายเหตุ : NA หมายถึง ไม่มีข้อมูล

- การคำนวณไม่นำค่าคอมมิชชั่นของพนักงานขายมาคำนวณรวม

1. กำหนดให้ 1 เดือนมีเวลาทำงาน 24 วันและ พนักงานมีเวลาทำงานวันละ 8 ชั่วโมง รวมภายใน 1 เดือนพนักงานมีชั่วโมงการทำงานรวมทั้งสิ้น 195 ชั่วโมงต่อคน
2. เจ้าของกิจการ อัตราค่าจ้างเดือนละ 15000 บาท หรือคิดเป็นต่อชั่วโมงทำงานเท่ากับ 78.13 บาท/ชั่วโมง
3. พนักงานฝ่ายผลิต อัตราค่าจ้างวันละ 300 บาท โดยทำการจ้างแบบไม่ประจำ อัตราการจ้าง 3600 บาทต่อเดือน ทำงานเท่ากับ 31.25 บาท/ชั่วโมง

ตารางที่ ข 2.1 แสดงค่าใช้จ่ายด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ของโรงสีข้าวขนาดกลางโรงที่ 2

(หน่วย:บาท)

รายการเครื่องมือและอุปกรณ์	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	รวม	อายุการใช้งาน(ปี)	มูลค่าซาก	ค่าเสื่อมต่อปี
1.โรงสีข้าวกำลังการผลิต 14 ตันต่อ 24 ชั่วโมง	1	650,000	650,000	15	65,000	39,000
2.รถกระบะในการขนส่ง	1	630,000	630,000	15	63,000	37,800
3.รถเข็นขนาดเล็ก	1	2,000	2,000	10	200	180
4.เครื่องเย็บกระสอบ	1	12,000	12,000	10	1,200	1,080
5.กระด้ง ไม้หลาวข้าว และอุปกรณ์	2	1,500	3,000	5	300	540
6.เครื่องแพ็คสูญญากาศ	1	23,000	23,000	10	2,300	2,070
7.เครื่องชั่งตวง	1	15,000	15,000	10	1,500	1,350
8.เครื่องชั่งขนาดเล็ก (500 กิโลกรัม)	1	6,000	6,000	10	600	540
รวม			1,341,000		134,100	82,560

ที่มา : การคำนวณ

หมายเหตุ : 1. มูลค่าซากของสินทรัพย์เครื่องจักรและอุปกรณ์ มีมูลค่า 10 % ของราคาซื้อ

2. อายุการใช้งานของเครื่องจักรคิดอยู่ที่ 15 ปี ในการคำนวณค่าเสื่อมแบบเส้นตรง
3. อายุการใช้งานของวัสดุและอุปกรณ์คงทน มีอายุการใช้งาน อยู่ที่ 5 ปีและ 10 ปี

ตารางที่ ข 2.2 แสดงค่าใช้จ่ายด้านวัสดุใช้งานและวัสดุสิ้นเปลืองของโรงเรียนวัดกลางโรงที่ 2

(หน่วย : บาท)

รายการค่าใช้จ่าย	ต้นทุนต่อเดือน	ต้นทุนต่อปี	หมายเหตุ
ค่าถุงพลาสติกสำหรับบรรจุภัณฑ์	1,700	20,400	
ค่ากระสอบข้าวพลาสติกบรรจุขนาด 50 กิโลกรัม	584	7,008	
ค่ากระดาษเอกสารและอุปกรณ์เครื่องเขียน	2,000	24,000	
ค่าอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในสำนักงาน	na	na	
รวม	4,284	51,408	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2555

ตารางที่ ข 2.4 แสดงต้นทุนโลจิสติกส์ต่อกิจกรรมที่ทำการศึกษาของโรงเรียนวัดกลางโรงที่ 2

กิจกรรม	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนต่อ หน่วย (บาทต่อตัน)	ร้อยละของ ต้นทุนโลจิสติกส์ ต่อต้นทุนรวม	ร้อยละของ ต้นทุนโลจิสติกส์ ต่อรายได้
1.กิจกรรมการบริหารจัดการ	399,000	14,089	70	41.21
2.กิจกรรมการขนส่ง	76,800	2,712	14	7.93
3.กิจกรรมการจัดการ คลังสินค้าและสินค้าคงคลัง	76,068	2,686	13	7.86
4. .กิจกรรมการจัดการบัญชี การผลิต	15,480	547	3	1.59
รวม	567,348	20,033	100	58.59

ที่มา: จำนวนจากข้อมูลการสำรวจ (2554)

หมายเหตุ: 1. รายได้จากการขายข้าวสารอินทรีย์เฉลี่ย 36.00 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็น 968,200 บาท/ข้าวสารอินทรีย์ 28.32 ตัน ในการจำหน่ายผลผลิตรวมและรายได้อื่นๆ(ราคาขาย 32 บาท/ข้าวสาร 1 กิโลกรัม)

2. ผลผลิตจากการแปรรูปข้าวสารอินทรีย์และส่วนที่ได้จากการสีข้าว ในปี 2553/2554 เท่ากับ 28.32 ตันข้าวสารอินทรีย์จากปริมาณการใช้ข้าวเปลือกเท่ากับ 50 ตันข้าวเปลือก

3. คำนวณจากต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมโลจิสติกส์ในปีการผลิตข้าวสารอินทรีย์ ในปี 2553/2554 เท่ากับ 567,348 บาท/ข้าวสารอินทรีย์ 28.32 ตัน (ต้นทุนโลจิสติกส์รวมคิดเป็น 20 บาท/กิโลกรัม)

โรงสีข้าวขนาดใหญ่โรงที่ 3

ตารางที่ ข 3 ต้นทุนทรัพยากรบุคคลในงานด้านโลจิสติกส์ของโรงสีข้าวขนาดใหญ่โรงที่ 3

กิจกรรม	ตำแหน่ง	จำนวน พนักงาน (คน)	เงินเดือน (บาท)	จำนวน ชั่วโมง การทำงาน (เดือน)	ต้นทุน เงินเดือน จาก สัดส่วน การทำงาน (บาท)	อัตรา ส่วน โลจิสติกส์ (%)	ต้นทุน โลจิสติกส์ รวมต่อ เดือน
การจัดหาปัจจัย การผลิต	ผู้จัดการ โรงสี	1	15,000	32	2,501	16.67	3,835
	พนักงาน	1	8,000	32	1,334	16.67	
การขนส่ง	พนักงาน	Na	Na	Na	Na	Na	Na
คลังสินค้าและ การจัดการ คลังสินค้า	ผู้จัดการ ฝ่ายผลิต	1	8,000	384	16,000	100	78,000
	พนักงาน	8	7,000	1536	60,000	100	
การบริหาร จัดการ	พนักงาน ธุรการ	3	9,000	576	27,000	100	73,501
	พนักงาน การเงิน	4	8,500	768	34,000	100	
	ผู้จัดการ โรงสี	1	15,000	160	12,501	83.34	
รวม			70,500	3,488	155,336		155,336

ที่มา : ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ โรงสี, 2554

รายงานกิจการชุมชนนุสสาหกรรมจังหวัดลำพูน จำกัด, 2554

หมายเหตุ : NA หมายถึง ไม่มีข้อมูล

1. กำหนดให้ 1 เดือนมีเวลาทำงาน 24 วันและ พนักงานมีเวลาทำงานวันละ 8 ชั่วโมง รวมภายใน 1 เดือนพนักงานมีชั่วโมงการทำงานรวมทั้งสิ้น 195 ชั่วโมงต่อคน
2. ข้อมูล อัตราค่าจ้างเดือนละฝ่ายที่ได้รับค่าตอบแทนในแต่ละเดือน จากการสำรวจ
3. เจ้าของกิจการ อัตราค่าจ้างเดือนละ 15000 บาท หรือคิดเป็นต่อชั่วโมงทำงานเท่ากับ 78.13 บาท/ชั่วโมง
4. พนักงานฝ่ายผลิต อัตราค่าจ้างวันละ 267 บาท คิดเป็น 8000 บาทต่อเดือนโดยทำการจ้างแบบประจำ
5. ในการคำนวณในครั้งนี้นำค่าคอมมิชชั่นของพนักงานขายมาคำนวณรวม

ตารางที่ ข 3.1 แสดงค่าใช้จ่ายด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ของโรงสีข้าวโรงที่ 3 (โรงสีข้าวชุมชนนุสสาหกรรมบ้านธิ)

(หน่วย:บาท)

รายการเครื่องมือและอุปกรณ์	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	รวม	อายุการใช้งาน	มูลค่าซาก	ค่าเสื่อมต่อปี
1. โรงสีข้าวกำลังการผลิต 40 ตันต่อ 24 ชั่วโมง	1	8,500,000	8,500,000	15	850,000	510,000
2. เครื่องอบลดความชื้นข้าวเปลือกแบบแนวตั้ง	1	15,000,000	15,000,000	15	1,500,000	900,000
3. โซลขนาด 250 ตัน	2	1,800,000	3,600,000	15	360,000	216,000

ตารางที่ ข 3.1 แสดงค่าใช้จ่ายด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ของโรงสีข้าวโรงที่ 3
(โรงสีข้าวชุมชนสหกรณ์บ้านธิ) ต่อ

4.เครื่องชั่งขนาดใหญ่	1	2,000,000	2,000,000	15	200,000	120,000
5.สายพานลำเลียง	1	5,000,000	5,000,000	15	500,000	300,000
6.รถกระบะในการขนส่ง	3	650,000	1,210,000	15	65,000	39,000
		560,000		15	56,000	36,600
7.รถเข็นขนาดเล็ก	2	1,900	3800	10	380	342
8. รถ 6 ล้อ	1	1,230,000	1,230,000	15	123,000	73,800
9. รถตัก ข้าวเปลือก	1	650,000	650,000	15	65,000	39,000
10.เครื่องเย็บกระสอบ	1	12,000	12,000	10	1,200	1,080
11. เครื่องกะเทาะเปลือกข้าว	2	30,000	60,000	15	6,000	3,600
12.เครื่องชั่งน้ำหนักดิจิตอล	1	400,000	400,000	15	40,000	24,000
13.เครื่องชั่งขนาดเล็ก (500 กิโลกรัม)	1	6,000	6,000	10	600	540
14.เครื่องแฉีกสูญญากาศ	1	25,000	25,000	10	2,500	2,250
15.เครื่องซีลถุง	1	15,000	15,000	10	1,500	1,350
16.เครื่องวัดความชื้น	2	30,000	70,000	10	7,000	6,300
17.กระด้ง ไม้หลาวข้าวและอุปกรณ์	3	1,500	4,500	5	450	810
รวม			37,786,300		3,778,630	2,273,072

ที่มา : การคำนวณ

- หมายเหตุ : 1. มูลค่าซากของสินทรัพย์เครื่องจักรและอุปกรณ์ มีมูลค่า 10 % ของราคาซื้อ
 2. อายุการใช้งานของเครื่องจักรคิดอยู่ที่ 15 ปี ในการคำนวณค่าเสื่อมแบบเส้นตรง
 3. อายุการใช้งานของวัสดุและอุปกรณ์คงทน มีอายุการใช้งาน อยู่ที่ 5 ปีและ 10 ปี

ตารางที่ ข 3.2 แสดงค่าใช้จ่ายด้านวัสดุใช้งานและวัสดุสิ้นเปลืองของโรงสีข้าวขนาดกลางโรงที่ 2

(หน่วย : บาท)

รายการค่าใช้จ่าย	ต้นทุนต่อเดือน	ต้นทุนต่อปี	หมายเหตุ
ค่าถุงพลาสติกสำหรับบรรจุภัณฑ์	Na	Na	Na
ค่ากระสอบข้าวพลาสติกบรรจุขนาด 50 กิโลกรัม	Na	Na	Na
ค่ากระดาษเอกสารและอุปกรณ์เครื่องเขียน	2,282	27,384	
ค่าอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในสำนักงาน	195	2,340	
รวม	2,477	29,724	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2555

ตารางที่ ข 3.3 แสดงรายการค่าใช้จ่ายด้านค่าน้ำค่าไฟและค่าใช้จ่ายด้านสถานที่ตามต้นทุนที่เกิดขึ้น

(หน่วย : บาทต่อเดือน)

โรงสีข้าว ผู้ประกอบการ	ค่าน้ำเฉลี่ย ต่อเดือน	ค่าไฟโดยเฉลี่ย ต่อเดือน	ค่าเช่าโกดัง สินค้า	ค่าภาษีที่ดิน และอาคาร	รวมต้นทุนด้าน อาคารและพื้นที่
โรงสีข้าวขนาด กลางโรงที่ 1	500	4,000	na	40	4,540
โรงสีข้าวขนาด กลางโรงที่ 2	250	4,000	na	25	4,275
โรงสีข้าวขนาด ใหญ่โรงที่ 1	1,000	48,659	39,000	2,545	91,204

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลการสำรวจ (2554)

ตารางที่ ข 3.4 แสดงต้นทุน โลจิสติกส์ต่อกิจกรรมที่ทำการศึกษารองสีข้าวขนาดใหญ่โรงที่ 3

กิจกรรม	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาทต่อตัน)	ร้อยละของ ต้นทุนโลจิสติกส์ ต่อต้นทุนรวม	ร้อยละของ ต้นทุนโลจิสติกส์ ต่อรายได้
1. กิจกรรมการบริหาร จัดการ	1,405,437	2,436	92	77
2. กิจกรรมจัดหาปัจจัยการ ผลิต	82,110	142	5	5
3. กิจกรรมการจัดการ คลังสินค้าและสินค้าคงคลัง	47,707	83	3	3
4. กิจกรรมการขนส่ง	0	0	0	0
รวม	1,535,254	2,661	100	85

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลการสำรวจ (2554)

หมายเหตุ: 1. รายได้จากกรับจ้างสีข้าวสารอินทรีย์เฉลี่ย 3.15 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็น 1,818,490 บาท/ข้าวสารอินทรีย์ 577 ตัน

2. ผลผลิตจากการแปรรูปข้าวสารอินทรีย์และส่วนที่ได้จากการสีข้าว ในปี 2553/2554 เท่ากับ 577 ตันข้าวสารอินทรีย์จากปริมาณการใช้ข้าวเปลือกเท่ากับ 1,183.740 ตันข้าวเปลือก

3. คำนวณจากต้นทุนค่าใช้จากรู้ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมโลจิสติกส์ในปีการผลิตข้าวสารอินทรีย์ในปี 2553/2554 เท่ากับ 1,535,254 บาท/ข้าวสารอินทรีย์ 577 ตัน (ต้นทุนโลจิสติกส์รวมคิดเป็น 2.66 บาท/กิโลกรัม)

4. ต้นทุนกิจกรรมการขนส่งไม่มีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เนื่องจากค่าใช้จ่ายในส่วนนี้อยู่ในความรับผิดชอบของบริษัทผู้ว่าจ้างโรงสีข้าวที่ดำเนินการสีข้าวเพียงอย่างเดียว

ตารางที่ ข 4 สรุปต้นทุนค่าใช้จ่ายทรัพยากรในการประกอบธุรกิจของโรงสีข้าวทั้ง 3 โรง

(หน่วย : บาทต่อเดือน)

โรงสีข้าวอินทรีย์	ด้าน บุคลากร	ด้านเครื่องจักร อุปกรณ์	ด้านวัสดุ ใช้ งาน	ด้านพื้นที่	รวมต้นทุน
ขนาดกลางโรงที่ 1	66,978	7,994	15,834	4,540	95,346
ขนาดกลางโรงที่ 2	25,743	6,880	4,284	4,275	41,182
ขนาดใหญ่โรงที่ 3	155,336	189,423	2,477	91,204	438,440

ที่มา : จากการคำนวณ ,2555

ภาคผนวก ก .
แนวคิดและทฤษฎี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แนวคิดเกี่ยวกับระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC

การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (activity based costing : ABC) เป็นแนวคิดของระบบการบริหารต้นทุนแบบใหม่ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้บริหารหันมาให้ความสนใจกับการบริหารกิจกรรมและต้นทุนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมีการบริหาร โดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ และถือว่ากิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดต้นทุน ส่วนผลิตภัณฑ์นั้นเป็นสิ่งที่ใช้กิจกรรมต่าง ๆ อีกทีหนึ่ง กิจกรรม คือ การกระทำที่เปลี่ยนทรัพยากรของกิจการออกมาเป็นผลผลิตได้ ดังนั้น การบัญชีต้นทุนกิจกรรมนอกจากเน้นการระบุกิจกรรมของกิจการแล้ว ยังพยายามระบุต้นทุนของกิจกรรม เพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ระบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมมีผู้ให้คำนิยามและนำมาใช้ในการคำนวณ ในปี ค.ศ. 1988 Kaplan และ Cooper ได้นำคำว่าระบบการคิดต้นทุนกิจกรรมหรือ ABC (Activity-Based Costing System) มาใช้เป็นครั้งแรกในบทความซึ่งตีพิมพ์ใน The Journal of Cost Management และ Harvard Business Review ซึ่งภายหลังจากนั้นไม่นานนักได้มีบทความเชิงสนับสนุนระบบ ABC ตีพิมพ์ติดตามออกมาอย่างแพร่หลายในนิตยสารชั้นนำทางด้านบัญชีบริหารทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร เช่น Management Accounting (US), Management Accounting (UK), The Journal of Cost Management, The Journal of Management Accounting Review และ Journal of Cost Analysis จวบจนถึงกระทั่งปี ค.ศ. 1991 ระบบ ABC ก็เริ่มเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก หลายกิจการและองค์กรต่างนำแนวความคิด ABC ไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานของตน ทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาเอง ตลอดถึงสหราชอาณาจักร กลุ่มประเทศในแถบยุโรป เอเชีย และออสเตรเลีย ส่วนในประเทศไทยนั้น นักวิชาการ หน่วยงานธุรกิจของภาคเอกชนต่างให้ความสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งสามารถแก้ไขข้อบิดเบือนจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจากการใช้ระบบบัญชีในแบบเก่า ซึ่งการนำระบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม (ABC) มาใช้ซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนกิจกรรม ต้นทุนผลิตภัณฑ์ ตลอดจนข้อมูลต้นทุนแยกตามลูกค้าที่มีความถูกต้องมากกว่าจึงได้รับความยอมรับและความเชื่อถือในระบบการบริหารต้นทุน วรศักดิ์ (2544)

แนวคิดสำคัญของ Activity Based Costing คือ การคิดต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ เข้าไปในกิจกรรมของธุรกิจโดยอาศัยความสัมพันธ์ของตัวผลิตภัณฑ์ต้นทุน แล้วจึงคิดเข้าไปในต้นทุนนั้นเข้าสู่ตัวสินค้าหรือบริการ (cost object) สมมติฐานที่สำคัญของต้นทุนกิจกรรมคือ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดต้นทุนและกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกใช้ไปในสิ่งที่ต้องการคิดต้นทุนโดยอาศัย 2 มุมมองคือ มุมมองด้านต้นทุนและมุมมองด้านกระบวนการ สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2552) ได้กล่าวถึงวิธีการ

คำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity base costing: ABC) เกิดจากแนวคิดของกลยุทธ์ของกิจการเป็นตัวผลักดันให้เกิดกิจกรรมต่างๆ และเป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุนค่าใช้จ่ายในแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้น จากแนวความคิดนี้ กลยุทธ์ของกิจการจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับกิจกรรม และข้อมูลอันเกี่ยวข้องกับกิจกรรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหาร เพราะข้อมูลเหล่านี้นอกจากแสดงถึงความก้าวหน้าของการดำเนินการขององค์กร และยังสะท้อนถึงต้นทุนของการดำเนินงานในส่วนต่างๆ ซึ่งแนวคิดสำคัญประการหนึ่งของวิธีการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม “กิจกรรมเป็นต้นเหตุของการกระทำให้เกิดต้นทุน” ซึ่งแนวคิดการคำนวณต้นทุนในปัจจุบันเน้นการหาต้นทุนจากโครงสร้างทางบัญชีที่คำนวณหาโดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ หน้าที่และวิธีการใช้เงิน ซึ่งพบว่ามีต้นทุนจำนวนหนึ่งนั้นหายไปจากการคำนวณโดยวิธีดังกล่าวเนื่องจากการปิดบังต้นทุนไว้โดยไม่รู้ตัว

1. ความสำคัญของการบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม

การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้บริหารให้ความสนใจกับการบริหารกิจกรรมและต้นทุน โดยให้ข้อมูลที่สำคัญแก่ผู้บริหารอันเป็นประโยชน์ ดังนี้

1.1) การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์

ผู้บริหารต้องการข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น การตั้งราคาผลิตภัณฑ์ การออกแบบหรือการปรับเปลี่ยนแบบผลิตภัณฑ์ การยกเลิกผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์จะถือว่ามีความถูกต้องหากข้อมูลนั้นสะท้อนถึงกระบวนการผลิตหรือความยากง่ายในการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด หากข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์มีความถูกต้องมากขึ้นเท่าไร การตัดสินใจของผู้บริหารก็ย่อมมีความผิดพลาดลดลง และยังส่งผลให้ผู้บริหารสามารถประเมิน และมีข้อมูลที่ใช้กำหนดสัดส่วนในการผลิตผลิตภัณฑ์และส่วนของตลาดเป็นไปอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.2) การบริหารเงินสดและสภาพคล่องทางการเงิน

เงินสดและสภาพคล่องทางการเงินถือว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากำไรทางบัญชี ในสภาวะการณ์ที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอนสูงดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เงินสดและสภาพคล่องทางการเงินนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้กิจการสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝัน อีกทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และสามารถนำเงินทุนที่มีอยู่อย่างจำกัด ไปลงทุนในผลประโยชน์ที่จะได้รับจากรายจ่ายในการลงทุนระยะสั้น เช่น ยอดขายที่เพิ่มขึ้นหรือต้นทุนที่ลดลง โดยไม่พิจารณาถึงความพร้อมของเงินทุนและต้นทุนของการถือเงินสดไว้ในมือ ตลอดจนกิจกรรมที่ทำ

ให้ต้นทุนของกิจการเพิ่มสูงขึ้นโดยไม่จำเป็น เช่น งานระหว่างทำ ทั้งนี้เพียงเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาสินค้าขาดมือและการปรับปรุงคุณภาพสินค้า

1.3) การควบคุมต้นทุน

ความเป็นเลิศของกิจการส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้บริหารได้รับข้อมูลต้นทุนที่ถูกต้องอันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารกิจกรรม เพื่อลดความสูญเปล่าให้เหลือน้อยที่สุดหรือให้หมดไป การทำกิจกรรมควรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร การออกแบบผลิตภัณฑ์จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับเป็นสำคัญ สินค้าหรือบริการจะต้องได้มาตรฐานตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า มาตรฐานนี้ควรจะเทียบเคียงได้หรือเหนือกว่าสินค้าหรือบริการในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน

1.4) การตัดสินใจ

ข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งราคาผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การยกเลิกผลิตภัณฑ์ ผู้บริหารมักตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลต้นทุนที่ไม่ได้มาจากระบบการบริหารต้นทุนกิจกรรม เพราะเข้าใจว่าจะได้รับข้อมูลไม่ทันต่อเวลาและไม่เหมาะสมต่อการที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจ และเป็นเพียงตัวเลขที่จัดทำขึ้นโดยสมมติฐานว่ากิจกรรมสนับสนุนการผลิตสัมพันธ์กับปริมาณการผลิต อีกทั้งค่าใช้จ่ายของแผนกต่าง ๆ ที่มีลักษณะเหมือนกันจะนำมารวมเป็นยอดเดียว โดยไม่ได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายของแผนกกับตัวผลิตภัณฑ์

1.5) การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

ผู้บริหารของหลายกิจการใช้ข้อมูลต้นทุนกิจกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของพนักงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการและเพื่อลดต้นทุนต่าง ๆ เช่น กิจการบางแห่งใช้ข้อมูลต้นทุนกิจกรรมในการลดจำนวนชิ้นส่วนในการผลิตสินค้า โดยออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ช่วยให้งานวิศวกรรมและการควบคุมวัตถุดิบลดลง และใช้จำนวนชิ้นส่วนเป็นตัวผลักดันต้นทุนกิจกรรม เช่น กิจกรรมการจัดซื้อชิ้นส่วน การนำชิ้นส่วนเข้าเก็บในคลัง การตรวจรับชิ้นส่วน เป็นต้น ทำให้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่โดยลดชิ้นส่วนบางประเภทลง เพราะการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้ชิ้นส่วนที่ใช้ได้กับผลิตภัณฑ์เพียงไม่กี่ชนิดในปริมาณน้อย นอกจากจะทำให้ผลิตภัณฑ์มีต้นทุนต่อหน่วยสูงกว่าผลิตภัณฑ์ที่ใช้ชิ้นส่วนที่ใช้ได้กับผลิตภัณฑ์ทั่วไปแล้ว ยังทำให้ต้นทุนของการผลิตสูงขึ้นโดยไม่จำเป็น อย่างไรก็ตาม การใช้จำนวนชิ้นส่วนเพียงอย่างเดียวเป็นตัว

ผลึกคั่นต้นทุนกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้ต้นทุนผลิตภัณฑ์บิดเบือนไปจากความเป็นจริง เนื่องจากต้นทุนกิจกรรมบางอย่างไม่ได้ผันแปรตามจำนวนชิ้นส่วน ทำให้การตัดสินใจของผู้บริหารผิดพลาด เพราะการใช้จำนวนชิ้นส่วนเพียงอย่างเดียวเป็นตัวผลึกคั่นต้นทุนไม่ได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลระหว่างกิจกรรมอื่น ๆ กับจำนวนชิ้นส่วน

1.6) การสร้างความเป็นเลิศแก่กิจการ

การบัญชีต้นทุนกิจกรรมมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของกิจการ โดยการให้ข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่มีความถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริง ซึ่งจะเป็ประโยชน์แก่ผู้บริหารในประเด็นต่อไปนี้

- 1) การปรับปรุงโครงสร้างต้นทุนและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 2) การประเมินส่วนผลสมของผลิตภัณฑ์ ส่วนผลสมของบริการ การเข้าใจความเกี่ยวเนื่องและความสัมพันธ์กัน ในระหว่างกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสม จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการหาทำไรในระยะยาวของกิจการ
- 3) การลดความสูญเปล่าให้หมดไปจะช่วยให้ผู้บริหาร มองเห็นถึงศักยภาพขององค์กรในการลดต้นทุนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมื่อมีการนำข้อมูลต้นทุนกิจกรรมไปใช้ร่วมกับข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับของคงเหลือ ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราการเพิ่มผลผลิต และข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงาน การบริหารงานจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อมูลกิจกรรมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและเพิ่มกำไรให้แก่อกิจการอย่างต่อเนื่อง ระบบการบริหารต้นทุนโดยทั่วไปมักระบุแต่เฉพาะจุดที่มีปัญหาเกิดขึ้น การที่จะตัดสินใจว่า ระบบการบริหารต้นทุนประสบความสำเร็จหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับการนำข้อมูลที่ได้จากระบบการบริหารต้นทุนนั้นไปใช้ก่อนเริ่มทำการวิเคราะห์กิจกรรมและตัวผลึกคั่นต้นทุน ผู้บริหารควรตระหนักด้วยว่า การเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ และการจัดบันทึกข้อมูลกิจกรรมจำเป็นต้องอาศัยทั้งเวลา เงินทุน และกำลังคน ก่อนเริ่มทำการวิเคราะห์กิจกรรมผู้บริหารควรทำการสำรวจสิ่งต่อไปนี้

- 1) ผู้บริหารระดับสูงตระหนักถึงคุณค่าของการนำเอาระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรมมาใช้ ตลอดจนมีความมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติตามกำหนดเวลา เงินทุนและทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการติดตั้งระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรม มากน้อยเพียงใด

2) ผู้จัดการแผนกและผู้ควบคุมงานเข้าใจการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีการนำเอา ระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรมมาใช้ ตลอดจนผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่มีต่อพวกเขาและ พนักงานมากน้อยเพียงใด

2. ความแตกต่างระหว่างการบัญชีต้นทุนกิจกรรมและการบัญชีต้นทุนแบบเดิม
การปันส่วนต้นทุนตามระบบเดิมจะประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

1) ค่าใช้จ่ายจะถูกจัดเข้าสู่กลุ่มต้นทุนต่างๆ (Cost Pools) ตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งที่ผู้วางระบบเห็นว่าเหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในการประเมินผลการปฏิบัติงานผู้รับผิดชอบกลุ่มต้นทุนนั้นๆ

2) ค่าใช้จ่ายการผลิตซึ่งสะสมอยู่ในแต่ละกลุ่มต้นทุนจะถูกปันส่วนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องโดยใช้สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิต เช่น ชั่วโมงเครื่องจักร ชั่วโมงแรงงานทางตรง จะพบว่าค่าใช้จ่ายบางชนิดไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณการผลิตเลย เช่น ค่าใช้จ่ายในการเตรียมการผลิต ค่าขนย้ายวัตถุดิบ ดังนั้น การใช้สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิต จึงไม่เป็นการถูกต้องระบบบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Base Costing : ABC) จึงได้ถูกนำมาปรับใช้กับระบบการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตโดยระบบต้นทุนฐานกิจกรรมเป็นระบบการใช้ทรัพยากรขององค์กรไปในกิจกรรมต่าง ๆ โดยจะแบ่งการบริหารออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ โดยที่ต้นทุนกิจกรรมจะมีการปันส่วนเข้าสู่ Cost Object นั้น ๆ ไม่ว่าจะป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ บริการ ลูกค้า หรือ โครงการ ตามปริมาณการใช้กิจกรรมของ Cost Object เป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังถือว่ากิจกรรมสนับสนุนต่าง ๆ เกิดขึ้นเพื่อให้งานดำเนินงานต่าง ๆ ดำเนินไปตามปกติ ขั้นตอนของการปันส่วนต้นทุนฐานกิจกรรมเป็นดังนี้

1. ปันส่วนต้นทุนตามรหัสบัญชี หรือตาม Cost Element เข้าสู่กิจกรรม ต้นทุนใดเกิดขึ้นจากกิจกรรมเพียงกิจกรรมเดียวก็จะระบุเข้าสู่กิจกรรมนั้น ๆ โดยตรง แต่ถ้าต้นทุนนั้นเกิดจากหลายกิจกรรมด้วยกัน ต้องมีการปันส่วนต้นทุนดังกล่าวเข้าเป็นต้นทุนของกิจกรรม โดยใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง หากไม่สามารถปันส่วนบางรายการเข้าสู่กิจกรรมต่าง ๆ ได้ จะต้องใช้ดุลยพินิจส่วนตัวเข้าช่วย และหากทราบความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน เกณฑ์ที่ใช้เป็นฐานในการปันส่วนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เข้าสู่กิจกรรมดังกล่าวจะเรียกว่าตัวผลักดันทรัพยากร (Resource Driver)

2. ปันส่วนต้นทุนกิจกรรมต่าง ๆ เข้าสู่ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้อัตราต้นทุนกิจกรรมต่อหน่วยของตัวผลักดัน (Cost per Driver) เป็นเกณฑ์ในการคำนวณ เช่น ค่าใช้จ่ายในการปรับเปลี่ยนแบบของผลิตภัณฑ์ หรือค่าใช้จ่ายในการเตรียมการผลิต จะถูกปันส่วนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์โดยใช้จำนวนครั้งของ

การปรับเปลี่ยนงานวิศวกรรมหรือจำนวนครั้งของการเตรียมการผลิต ดังนั้นผลิตภัณฑ์ที่มีการปรับเปลี่ยนงานวิศวกรรมบ่อยก็จะรับค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปมากกว่าผลิตภัณฑ์อื่น

จะเห็นว่าการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตแบบเดิมกับแบบฐานกิจกรรมจะไม่แตกต่างกันเท่าไรนัก เนื่องจากใช้ 2 ขั้นตอนเช่นกัน แต่แตกต่างกันในแง่ ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ต้นทุนตาม Cost Element จะปันส่วนเข้าสู่ต้นทุนกิจกรรมต่าง ๆ (Activity Cost Pools) เป็นลำดับแรก ไม่ใช่ปันส่วนเข้าสู่กลุ่มต้นทุนต่าง ๆ (Cost Pools) ตามระบบเดิม นอกจากนี้ในขั้นที่ 2 ต้องทำการระบุตัวหลักต้นทุนของแต่ละกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของตัวหลักต้นทุน (Cost Driver Rate) ซึ่งจะมีจำนวนตัวหลักต้นทุนน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับจำนวนกิจกรรมที่ระบุขึ้น และเมื่อคูณ Cost Driver Rate ด้วยปริมาณของตัวหลักต้นทุนของแต่ละผลิตภัณฑ์เข้าไปในแต่ละกิจกรรม และรวมผลิตภัณฑ์เข้าด้วยกัน ก็จะได้ค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าแต่ละชนิด และเมื่อนำต้นทุนที่ได้ไปรวมกันต้นทุนทางตรงอื่นของสินค้า ก็จะได้ต้นทุนรวมของสินค้าในที่สุด

ในส่วนของการปันส่วนแบบเดิมนั้น ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่สะสมอยู่ตามกลุ่มต้นทุนต่าง ๆ มักจะปันส่วนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยใช้สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิต เนื่องจากระบบบัญชีต้นทุนแบบเดิมเน้นที่ตัวผลิตภัณฑ์และปริมาณการผลิตเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดต้นทุน ส่วนระบบต้นทุนฐานกิจกรรมจะเน้นการบริหารงาน โดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ และถือว่ากิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดต้นทุน ส่วนผลิตภัณฑ์หรือบริการเป็นสิ่งที่ใช้กิจกรรมอีกทีหนึ่ง ซึ่งข้อแตกต่างพอสรุปได้ 2 ประการ

1) ระบบต้นทุนฐานกิจกรรมจะกำหนดกลุ่มต้นทุนในรูปของกิจกรรม (Activity Cost Pool) มากกว่าจะกำหนดในรูปของกลุ่มต้นทุน (Cost Pool)

2) ตัวหลักต้นทุนหรือตัวหลักต้นทุน (Activity or Cost Driver) ซึ่งใช้เป็นฐานในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์จะมีโครงสร้างแตกต่างไปจากฐานในระบบเดิม ซึ่งในแต่ละกิจกรรมต้องมีการวิเคราะห์ว่าอะไรเป็นตัวหลักต้นทุนหรือเป็นสาเหตุสำคัญที่แท้จริงที่ทำให้ต้นทุนของกิจกรรมนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไป

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นาย นราพันธ์ จันทร์กระจาย
วัน เดือน ปีเกิด	29 ตุลาคม 2525
ประวัติการศึกษา	- สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ปีการศึกษา 2543 - สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเกษตรกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2547
ประวัติการทำงาน	- เจ้าหน้าที่จัดเตรียมและพัฒนาวัสดุดิบบริษัทปราสาทพรู๊ดชิพ จำกัด ปี 2548 - 2550 - ผู้ช่วยนักวิจัยและผู้ประสานงานตามโครงการพระราชดำริฯ ใน ถิ่นทุรกันดารและโครงการหลวง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม เกล้าธนบุรี ปี 2551 - 2552
ตำแหน่งปัจจุบัน	- ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและ ระบบการตลาดข้าวอินทรีย์และข้าวดำ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2554 - 2555